

Nota Reserves en voorzieningen 2020

Het algemeen bestuur van Waterschap Brabantse Delta;
gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur over Nota Reserves en voorzieningen 2020 van 17 november 2020, nummer 341142;
gelet op artikel 14; de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie van waterschap Brabantse Delta.;

B E S L U I T :

Vast te stellen de nota Reserves en voorzieningen 2020.

Artikel 1 Nota Reserves en voorzieningen 2020

De nota Reserves en voorzieningen is als bijlage opgenomen bij dit besluit.

Artikel 2 Intrekking

Het besluit Reserves- en voorzieningenbeleid 2016, vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 9 november 2016, wordt ingetrokken met ingang van 4 december 2020.

Artikel 3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 4 december 2020.

Artikel 4 Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: nota Reserves en voorzieningen 2020.

*Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van 25 november 2020,
De dijkgraaf
drs. C.J.G.M. de Vet
De secretaris-directeur
dr. A.F.M. Meuleman*

Nota Reserve en voorzieningen 2020

1. Inleiding

In de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Waterschap Brabantse Delta is in artikel 14 het volgende opgenomen:

Het beleid omtrent reserves, voorzieningen, weerstandsvermogen en risico's wordt vastgelegd in de nota Reserves en voorzieningen. De nota Reserves en voorzieningen wordt ten minste eenmaal per vier jaar geactualiseerd en aan het algemeen bestuur ter vaststelling aangeboden. In de vergadering van het algemeen bestuur van 9 november 2016 is de nota Reserves- en Voorzieningen 2016 vastgesteld. In 2020 moet de nota geactualiseerd worden.

2. Reserves en voorzieningen algemeen

In artikel 4.52 van het Waterschapsbesluit zijn de definities van reserves en voorzieningen opgenomen.

Algemene reserves

Deze reserves dienen om toekomstige tegenvallers van algemene aard te kunnen opvangen. Algemene reserves zijn vrij besteedbaar.

Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie

Hieronder wordt verstaan reserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de belastingtarieven en niet specifiek besteed dienen te worden.

Overige bestemmingsreserves

Dit zijn de reserves waaraan het algemeen bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven (met uitzondering van de tariefegalisatiereserves).

Voor alle reserves geldt dat het algemeen bestuur besluit over de vorming en opheffing, de toevoegingen en verminderingen. Meestal vindt de besluitvorming daarover plaats bij de resultaat-bestemming van de jaarrekening. Het algemeen bestuur kan echter ook in de loop van het jaar besluiten tot wijziging van een reserve. Reserves maken deel uit van het eigen vermogen.

Nog te bestemmen exploitatieresultaat

Volledigheidshalve wordt vermeld dat ook het Nog te bestemmen exploitatieresultaat in de jaarrekening tot het eigen vermogen wordt gerekend.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten is.
- Op de balansdatum aanwezige risico's van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, wanneer het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar. De voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Voorzieningen worden gevormd ten laste van de exploitatie. Het moet gaan om concrete of specifieke risico's die op balansdatum werkelijk bestaan. Aan de hoogte van de voorziening moet altijd een onderbouwing ten grondslag liggen. Kosten die ten laste van de voorziening moeten komen worden rechtstreeks op de voorziening geboekt en niet via de exploitatie. Blijkt een voorziening op balansdatum te hoog dan wordt het teveel ten gunste van de exploitatie geboekt. Voorzieningen maken deel uit van het vreemd vermogen.

3. Reserves waterschap Brabantse Delta

Het waterschap beschikt momenteel over de volgende reserves:

Algemene reserve/calamiteitenreserves

Ter bestrijding van onverwachte gebeurtenissen (calamiteiten) wordt voor iedere taak afzonderlijk een algemene/calamiteitenreserve in stand gehouden. Daarmee wordt het mogelijk om bij calamiteiten snel en accuraat te handelen. Door dekking van de kosten uit deze reserve wordt voorkomen dat deze gebeurtenissen direct één op één merkbaar zijn in de tariefontwikkeling. Voor de waterschappen zijn er geen algemene normen en regels die iets zeggen over de omvang van de algemene/calamiteitenre-

serves. De waterschapsbesturen zijn autonoom in het bepalen van het eigen beleid in relatie tot de hoogte van de reserves.

Voor een beroep op de algemene/calamiteitenreserve voor de taken zuiveringsbeheer en watersysteembeheer is een minimum bedrag vastgesteld van € 50.000.

Bestemmingsreserves tariefegalisatie

De tariefegalisatiereserves zijn bedoeld om grote schommelingen in het tarief op te vangen. Op het moment dat deze reserves niet aanwezig zijn, zullen alle kostenontwikkelingen direct in de tarieven merkbaar worden. Als uitgangspunt geldt dat de egaliseringsreserve binnen de meerjarenraming wordt afgebouwd naar nul om gelijkmatige tariefontwikkeling te bewerkstelligen. Voor de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer zijn aparte egaliseringsreserves gevormd.

Om egalisatie toe te kunnen passen dient een zekere buffer aanwezig te zijn. Indien zich in enig jaar in de exploitatiesfeer (onverwachte) ontwikkelingen voordoen (onverwachte hoge kosten of tegenvallende opbrengsten) kan door inzet van (een deel) van deze buffer voorkomen worden dat dit onmiddellijk grote tariefstijgingen tot gevolg heeft in de toekomst.

Voor de omvang van de tariefegalisatiereserves geldt dat algemene normen en regelgeving ontbreken en de waterschapsbesturen daarom het eigen beleid bepalen. Voeding van de tariefegalisatiereserve vindt plaats door toevoeging van positieve rekeningresultaten. In eerste instantie zal de algemene/calamiteitenreserve (indien nodig) op peil worden gebracht. Het restant van het positieve rekeningresultaat zal worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve tariefegalisatie.

Bestemmingsreserves Duurzaam financieel beleid (DFB)

In de Kadernota 2017-2026 heeft het waterschap beleid ontwikkeld ter verbetering van de schuldpositie. Tot nu toe zijn twee maatregelen genomen om de groei van de schulden te beperken:

- De activeringsgrens is opgehoogd van € 50.000 naar € 250.000;
- Er wordt geen bouwrente meer bijgeschreven op de projecten.

Deze maatregelen leiden in eerste instantie tot een stijging van de lasten. Om deze extra lasten op te kunnen vangen zonder grote tariefstijgingen, is bij de Kadernota 2017-2026 is besloten om (toekomstige) financiële meevallers apart te zetten in de bestemmingsreserves DFB watersysteembeheer en DFB zuiveringsbeheer. In het Bestuursakkoord 2019-2023 is echter de afspraak opgenomen dat financiële meevallers voortaan gelijkelijk worden verdeeld over extra ambities en duurzaam financieel beleid.

Bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen personeel

De bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen personeel is in het verleden gevormd uit de inhoudingen pseudo WW-premies op de salarissen van de werknemers. Vanaf 2008 worden geen pseudo WW-premies ingehouden en vindt geen storting meer plaats in de reserve. Vanuit deze bestemmingsreserve worden tekorten op de voorziening Werkloosheidsuitkeringen personeel aangevuld. Per 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren in werking getreden. De bepalingen uit de Wet Werkloosheid zijn nu van toepassing. Er is nu sprake van WW uitkeringen en eventuele aanvullende uitkeringen. Deze uitkeringen komen voor rekening van het waterschap. Het waterschap blijft dus risicodragend. De bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit van het waterschap en wordt daarbij gelijkelijk verdeeld over de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer.

Bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen bestuur

De leden van het dagelijks bestuur hebben op basis van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) recht op een werkloosheidsuitkering ten laste van het waterschap. Hoeveel APPA-uitkeringsverplichtingen er na afloop van de zittingsduur ontstaan is afhankelijk van de herbenoeming als lid van het dagelijks bestuur. De zittingsduur, de snelheid en de mate waarin een uitkeringsgerechtigde vervangende inkomsten kan verwerven, bepalen vervolgens de hoogte en de duur van de uit te betalen werkloosheidsuitkering. Jaarlijks wordt een berekening gemaakt van de opgebouwde rechten van de zittende leden van het dagelijks bestuur. De reeds ingegane werkloosheidsuitkeringen komen ten laste van de voorziening Werkloosheidsuitkeringen bestuur. De bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen bestuur maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit van het waterschap en wordt daarbij gelijkelijk verdeeld over de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer.

Bestemmingsreserve GR Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant

In 2010 is bij de overdracht van de muskus- en beverrattenbeheer van de provincie Noord-Brabant een bijdrage van ca. € 1,7 miljoen ontvangen voor de uitvoering van het Sociaal Statuut. Uit die bijdrage werd destijds een voorziening gevormd. Bij het vaststellen van de begroting 2021 wordt voorgesteld in 2020 1/3 deel van de voorziening (deel waterschap Brabantse Delta) af te splitsen in een bestemmingsreserve. De accountant heeft daartoe geadviseerd in het accountantsverslag bij de jaarrekening 2019. Het resterende 2/3 deel van de waterschappen Aa en Maas en De Dommel blijft als voorziening gehand-

haafd. In de periode 2021-2024 worden deze bestemmingsreserve en het resterende deel van de voorziening ingezet voor de dekking van de kosten van de tijdelijke uitbreiding van de formatie met 2 fte voor het project "Terugdringen tot aan de Landsgrens".

4. Voorzieningen waterschap Brabantse Delta

Het waterschap streeft ernaar om het aantal voorzieningen zo gering mogelijk te houden. Op grond van de verslaggevingsregels dient het waterschap wel enkele arbeidsgerelateerde voorzieningen aan te houden. Daarnaast is er een voorziening die gebaseerd is op een onderhoudscontract.

Voorziening Werkloosheidsuitkeringen personeel

Per 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren in werking getreden en zijn de bepalingen uit de Wet Werkloosheid van toepassing. Er is nu sprake van WW uitkeringen en eventuele aanvullende uitkeringen. Het waterschap blijft risicodragend en een voorziening blijft daarom noodzakelijk. Vanuit deze voorziening worden de reeds ingegane werkloosheidsuitkeringen van voormalig personeel betaald. Jaarlijks wordt beoordeeld of de voorziening nog toereikend is om de aanspraken op uitkeringen te kunnen nakomen. Is dit niet het geval dan zal vanuit de bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen de voorziening op de gewenste hoogte worden gebracht. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van die aanspraken.

Voorziening Werkloosheidsuitkeringen bestuur

De verplichtingen van reeds ingegane werkloosheidsuitkeringen aan voormalige leden dagelijks bestuur worden in de voorziening Werkloosheidsuitkeringen bestuur opgenomen. Jaarlijks wordt beoordeeld of de voorziening nog toereikend is om de aanspraken op uitkeringen te kunnen nakomen. Eventuele tekorten op balansdatum worden aangevuld vanuit de bestemmingsreserve Werkloosheidsuitkeringen. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van die aanspraken.

Voorziening Pensioenen bestuur

Op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) hebben voormalige leden van het dagelijks bestuur en hun nabestaanden recht op pensioen. Een deel van de pensioenverplichtingen is ondergebracht bij een externe pensioenverzekeraar. Voor het andere deel is de voorziening gevormd, berekend op basis van erkende actuariële grondslagen. Aan een extern bureau wordt jaarlijks een opdracht verstrekt om de grootte van de benodigde voorziening te bepalen. Eventuele voeding of vrijval van de voorziening gaat ten laste of ten gunste van de exploitatie.

Voorziening GR Muskusrattenbestrijding Noord-Brabant

Dit betreft het resterende 2/3 deel van de voorziening waarop de waterschappen Aa en Maas en De Dommel aanspraak kunnen maken, nadat het in 2020 1/3 deel van de voorziening (deel waterschap Brabantse Delta) is afgesplitst naar een bestemmingsreserve. De accountant heeft daartoe geadviseerd in het accountantsverslag bij de jaarrekening 2019. In de periode 2021-2024 worden deze voorziening en de bestemmingsreserve ingezet voor de dekking van de kosten van de tijdelijke uitbreiding van de formatie met 2 fte voor het project "Terugdringen tot aan de Landsgrens". De besturen van de waterschappen De Dommel en Aa en Maas hebben daarmee ingestemd.

Voorziening Zandfilter

Per 1 juli 2012 is de overeenkomst voor het onderhoud van een zandfilter voor een periode van 10 jaar verlengd. Jaarlijks wordt een bedrag van € 10.000 aan waterschap Brabantse Delta betaald. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de voorziening. Voor zover deze voorziening aan het einde van de looptijd (1 juli 2022) van de overeenkomst een batig saldo heeft, zal dit op dat moment worden terugbetaald. Het waterschap is over de voorziening geen rentevergoeding verschuldigd.

5. Rente bijschrijving reserves en voorzieningen

Er wordt geen rente aan de reserves en voorzieningen toegerekend.

6. Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken (artikel 4.8 a. Waterschapsbesluit). De waterschappen zijn vrij zelf te bepalen welke reserves tot de weerstandscapaciteit gerekend worden. Bij waterschap Brabantse Delta omvat de weerstandscapaciteit de algemene/calamiteitenreserves, de tariefegalisatiereserves, de bestemmingsreserves Duurzaam financieel beleid en Werkloosheidsuitkeringen bestuur en personeel. Het verloop van de weerstandscapaciteit over de komende periode van 10 jaar wordt jaarlijks per taak vermeld in een bijlage van de Kadernota.

7. Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen is het vermogen van het waterschap om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de normale bedrijfsvoering wordt aangetast. Door aandacht te hebben voor het weerstandvermogen kan voorkomen worden dat grote financiële tegenvallers, die niet opgevangen

kunnen worden, zich direct vertalen in extra tariefstijgingen. Het is van belang dat inzicht bestaat in de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of verzekeringen zijn afgesloten. Er vindt daarom jaarlijks een risicoanalyse plaats om de risico's te bepalen. De risico's worden uitgesplitst naar watersysteembeheer en zuiveringsbeheer, omdat de risico's en kosten grotendeels direct samenhangen met de taken, waar weer de reserves aan gekoppeld zijn.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. In een formulevorm kan dit als volgt worden weergegeven.

$$(\text{Ratio}) \text{ Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{(\text{Rest}) \text{ risico's}}$$

Het weerstandsvermogen van waterschap Brabantse Delta wordt vergeleken met een door de Technische Universiteit Twente ontwikkeld beoordelingsmodel. Daarbij wordt op basis van onderzoek een waardering aan de omvang van het weerstandsvermogen gegeven en wordt de volgende beoordeling gehanteerd.

Klasse	Boordeling	Weerstandsvermogen
A	Uitstekend	> 2
B	Ruim voldoende	1,4 - 2
C	Voldoende	1 - 1,4
D	Matig	0,8 - 1
E	Onvoldoende	0,6 - 0,8
F	Ruim onvoldoende	< 0,6

Bovenstaande beoordeling wordt veel toegepast bij beoordeling van waterschappen, gemeenten en provincies. Ook waterschap Brabantse Delta heeft vanaf de studie van 2009 deze systematiek overgenomen. Daarbij is tot nu toe voor gekozen uit te gaan voor een voldoende weerstandsvermogen 1 – 1,4. Bij een weerstandsvermogen tussen 1 - 1,4 is het waterschap in staat om het overgrote deel van de calamiteiten met financiële gevolgen op te vangen. Uit vergelijking met andere waterschappen blijkt dat ook velen van hen een buffer die behoort tot de klasse "voldoende" hanteren.

Uitgegaan wordt van een standaard weerstandsvermogen van het gemiddelde van klasse C: 1,2. Dit betekent dat de weerstandscapaciteit een factor 1,2 hoger zou moeten zijn dan de omvang van de risicopoortefeuille.

Met betrekking tot het weerstandsvermogen is het volgende afgesproken;

1. De bandbreedte "voldoende" (weerstandsvermogen tussen 1 - 1,4) hanteren met als streefwaarde 1,2;
2. Indien het weerstandsvermogen zich bevindt boven de streefwaarde van 1,2 wordt deze ingezet als tariefregulatie reserve.
3. Indien het weerstandsvermogen zich bevindt onder het niveau 1 (matig, onvoldoende) dient de weerstandscapaciteit in een keer te worden aangevuld tot het minimale niveau van 1. Voor het overige deel (tussen 1 en 1,2) vindt bij gunstige rekeningresultaten zo spoedig mogelijk aanvulling gedurende de planperiode van de meerjarenraming plaats.
4. Jaarlijks dient een risicoanalyse plaats te vinden waarbij de risico's worden geactualiseerd en aangevuld waar nodig en dat daarbij wordt gekeken naar kans en impact en de verwachte ontwikkeling daarin.

Het verloop van de ratio weerstandsvermogen per taak voor de komende 10 jaar wordt jaarlijks vermeld in een bijlage van de Kadernota.